

บทนำ

1.1 ความสำคัญของปัญหา

ประเทศไทยเป็นประเทศที่มีกิจกรรมทางเศรษฐกิจหลายด้าน เช่น กิจกรรมด้านภาคเกษตร ภาคอุตสาหกรรม และภาคบริการ ในส่วนของภาคบริการนั้น ธุรกิจประกันภัยเป็นอีกธุรกิจหนึ่งที่มีความสำคัญ เนื่องจากธุรกิจประกันภัยเป็นธุรกิจที่ดำเนินงานเกี่ยวกับการรับประกันความเสี่ยงและกระจายความเสี่ยง โดยนำเอาหลักการรวมความเสี่ยงเข้าด้วยกัน เพื่อร่วมรับภาระในหมู่ผู้ที่มีความเสี่ยงอันเป็นไปตามกฎแห่งการเฉลี่ย (Law of Average หรือ Law of Average Numbers) ที่กล่าวว่า เมื่อมีการรวมกันมากหน่วยขึ้น การเฉลี่ยความเสี่ยงภัยของแต่ละหน่วยจะลดลงเพราะมีการกระจายความเสี่ยงออกไป (pool of risk มาก share of risk จะลดลง)¹

สำหรับธุรกิจประกันภัยในประเทศไทยแล้ว มีแนวโน้มเติบโตอย่างต่อเนื่อง จากตารางที่ 1.1 จำนวนกรมธรรม์ เบี้ยประกันภัยรับสุทธิ และเงินกองทุนของธุรกิจประกันภัยเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องตั้งแต่ ปี 2541-2547 โดยในปี 2547 มีจำนวนกรมธรรม์ประกันภัยจำนวน 25.32 ล้านกรมธรรม์ มีมูลค่าเบี้ยประกันภัยรับสุทธิจำนวน 203.91 พันล้านบาท และมีเงินกองทุนจำนวน 137.44 พันล้านบาท จากข้อมูลต่างๆในตารางที่ 1.2 เช่น เบี้ยประกันภัยของไทยเมื่อคิดเป็นสัดส่วนต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศหรือ GDP มีค่าเพียงร้อยละ 3.51 หรือเมื่อดูจากมูลค่าเบี้ยประกันภัยรวมต่อหัวมีค่าเพียง 92.1 เหรียญสหรัฐฯ และสัดส่วนของเบี้ยประกันภัยของไทยต่อเบี้ยประกันภัยรวมของโลกมีค่าเพียงร้อยละ 0.18 ซึ่งเป็นค่านี้น้อยมากเมื่อเทียบกับประเทศต่างๆ เช่น สหรัฐอเมริกา ญี่ปุ่น ออสเตรเลีย ซึ่งเมื่อดูจากอันดับโลกแล้ว ประเทศไทยอยู่ในอันดับที่ 34 ดังนั้น ตลาดธุรกิจประกันภัยของประเทศไทยเป็นตลาดที่ยังมีความสามารถในการเติบโต และมีช่องทางที่จะขยายตัวได้อีกมาก

¹ สิรินาต กู้สกุลไพญญ์, “ประสิทธิภาพทางเทคนิคของบริษัทประกันวินาศภัย,”

(วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2547), น.1

ตารางที่ 1.1

สถิติจำนวนกรรมกรรม เบี้ยประกันภัยรับสุทธิและเงินกองทุนของธุรกิจประกันภัยไทย พ.ศ. 2541-2547

ปี	จำนวนกรรมกรรม(ล้านราย)	เบี้ยประกันภัยรับสุทธิ(พันล้านบาท)	เงินกองทุน(พันล้านบาท)
2541	14.61	91.93	58.61
2542	14.84	95.44	68.76
2543	15.85	109.96	64.25
2544	17.58	130.08	69.97
2545	18.86	153.92	80.00
2546	22.15	178.86	119.45
2547	25.32	203.91	137.44

ที่มา: รายงานประจำปีธุรกิจประกันภัย ปี 2541-2547

ตารางที่ 1.2

ข้อมูลพื้นฐานของธุรกิจประกันภัยในประเทศต่างๆ พ.ศ. 2547

	โลก	สหรัฐอเมริกา	ญี่ปุ่น	ออสเตรเลีย	ไทย
ประชากร (ล้านคน)	6,366.70	292.4	127.1	20	62.4
ผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ (GDP) (พันล้านเหรียญสหรัฐ)	41,047	11,734	4,702	616	163
มูลค่าเบี้ยประกันภัยรวม (ล้านเหรียญสหรัฐ)	3,257,436	1,108,110	492,500	49,460	5,742
สัดส่วนของเบี้ยประกันภัยต่อเบี้ยประกันภัยรวมของโลก (%)	100	34.02	15.12	1.52	0.18
อันดับในตลาดโลก	-	1	2	12	34
มูลค่าเบี้ยประกันภัยรวมต่อหัว (เหรียญสหรัฐ)	511.6	3,790.20	3,875.40	2474.2	92.1
สัดส่วนของเบี้ยประกันภัยรวมต่อ GDP (%)	7.94	9.44	10.47	8.03	3.51
มูลค่าเบี้ยประกันชีวิต (ล้านเหรียญสหรัฐ)	1,860,158	502,303	386,897	25,719	3,164
สัดส่วนของเบี้ยประกันชีวิตต่อเบี้ยประกันภัยรวมในประเทศ (%)	57.1	45.3	78.6	52	55.1
สัดส่วนของเบี้ยประกันชีวิตต่อเบี้ยประกันภัยรวมของโลก (%)	100	27	20.8	1.38	0.17
อันดับในตลาดโลก	-	1	2	12	32
มูลค่าเบี้ยประกันชีวิตต่อหัว (เหรียญสหรัฐ)	292.2	1,718.10	3,044.40	1,286.50	50.70
สัดส่วนของเบี้ยประกันชีวิตต่อ GDP (%)	4.53	4.28	8.23	4.18	1.94

ที่มา: Swiss Re (2005)

ธุรกิจประกันภัยของประเทศไทย ประกอบด้วย ธุรกิจประกันชีวิตและธุรกิจประกันวินาศภัย ในส่วนของธุรกิจประกันชีวิตนั้น เปรียบเสมือนแหล่งระดมเงินออมระยะยาวของประเทศ ซึ่งมีการเติบโตอย่างต่อเนื่อง ดังตารางที่ 1.3 จำนวนกรมธรรม์ประกันชีวิต เบี้ยประกันชีวิตรับสุทธิ และเงินกองทุนของธุรกิจประกันชีวิต เติบโตอย่างต่อเนื่องเรื่อยมาตั้งแต่ ปี 2541-2547 เมื่อเปรียบเทียบกับประเทศต่างๆ เช่น สหรัฐอเมริกา ญี่ปุ่น ออสเตรเลีย เบี้ยประกันชีวิตของไทยที่คิดเป็นสัดส่วนต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศหรือ GDP มีค่าเพียงร้อยละ 1.94 หรือเมื่อดูจากมูลค่าเบี้ยประกันชีวิตต่อหัวมีค่าเพียง 50.70 เหรียญสหรัฐฯ และสัดส่วนของเบี้ยประกันชีวิตของไทยต่อเบี้ยประกันภัยรวมของโลกมีค่าเพียงร้อยละ 0.17 เมื่อดูจากอันดับโลกแล้ว ประกันชีวิตของประเทศไทยอยู่ในอันดับที่ 32 เท่านั้น นั่นคือ ตลาดธุรกิจประกันชีวิตยังสามารถขยายตัวได้อีกมาก ตลาดนี้จึงเป็นธุรกิจที่น่าสนใจของนักลงทุนทั้งในและต่างประเทศที่จะเข้ามาประกอบกิจการ

ตารางที่ 1.3

สถิติจำนวนกรมธรรม์ประกันชีวิต เบี้ยประกันชีวิตรับสุทธิและเงินกองทุน
ของธุรกิจประกันชีวิตไทย พ.ศ. 2541-2547

ปี	จำนวนกรมธรรม์ (ล้านราย)	เบี้ยประกันชีวิตรับสุทธิ (พันล้านบาท)	เงินกองทุน (พันล้านบาท)
2541	1.04	54.81	21.97
2542	1.03	60.75	32.38
2543	1.16	73.35	28.34
2544	1.36	91.63	32.76
2545	1.44	112.1	41.1
2546	1.58	129.97	70.81
2547	1.64	147.93	81.57

ที่มา: รายงานสถิติธุรกิจประกันชีวิต ประจำปี 2541-2547, สมาคมประกันชีวิตไทย

จากสภาพของตลาดธุรกิจประกันชีวิตที่มีความน่าสนใจนี้ อาจนำมาซึ่งการแข่งขันทางธุรกิจที่รุนแรงมากขึ้นเมื่อมีผู้ประกอบการเพิ่มขึ้น ซึ่งอาจกระทบต่อความมั่นคงของบริษัทประกันชีวิตเดิมที่อยู่ในตลาด ดังนั้นบริษัทที่ดำเนินงานอยู่ในธุรกิจประกันชีวิต ควรเตรียมพร้อมรับการแข่งขันที่กำลังจะมาถึง โดยการเป็นบริษัทที่มีความมั่นคงและมีประสิทธิภาพในทุกๆ ด้าน รวมถึง

ด้านการขยายขนาดการผลิตของบริษัท ก็ควรอยู่ในจุดที่เมื่อมีการขยายปริมาณการผลิตแล้ว (Q เพิ่มขึ้น) จะทำให้ต้นทุนเฉลี่ยต่อหน่วยลดลง (AC ลดลง) ดังนั้นสิ่งที่น่าสนใจคือบริษัทประกันชีวิตที่อยู่ในประเทศไทยนั้นมีการประหยัดจากขนาดหรือไม่

ดังนั้น การศึกษานี้จึงมุ่งศึกษาการประหยัดจากขนาดของบริษัทประกันชีวิตในประเทศไทย ซึ่งคาดว่าผลที่ได้จากการศึกษานี้จะเป็นประโยชน์แก่ผู้ประกอบการธุรกิจประกันชีวิต เพื่อใช้ประกอบในการวางแผนจัดการกับธุรกิจให้มีประสิทธิภาพโดยเฉพาะอย่างยิ่งทางด้านต้นทุนเพื่อให้บริษัทมีความมั่นคงต่อไป

1.2 วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาโครงสร้างของธุรกิจประกันชีวิต
2. เพื่อศึกษาการประหยัดจากขนาดของธุรกิจประกันชีวิตในประเทศไทย
3. เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการประหยัดจากขนาดของธุรกิจประกันชีวิตในประเทศไทย

1.3 ขอบเขตการศึกษา

ในการศึกษานี้ จะศึกษาการประหยัดจากขนาดของบริษัทประกันชีวิตทั้งหมดที่ประกอบการในประเทศไทยในช่วง พ.ศ. 2542-2547 เนื่องจาก ปี 2540 กรมการประกันภัยได้อนุญาตให้เปิดบริษัทประกันชีวิตเพิ่มขึ้นอีก 12 บริษัท จึงเริ่มทำการศึกษาในปี 2542 และนอกจากนี้ จะศึกษาเฉพาะกรณีที่ไม่มีการรับประกันภัยต่อ

1.4 ผลที่คาดว่าจะได้รับ

การศึกษานี้ จะทำให้ทราบถึงประสิทธิภาพทางด้านต้นทุนในการดำเนินงานของบริษัทประกันชีวิตในประเทศไทย เพื่อเป็นแนวทางประกอบการดำเนินงานของบริษัทประกันชีวิต นอกจากนี้แล้ว ยังเป็นข้อมูลสำหรับกรมการประกันภัย ในการดูประสิทธิภาพของบริษัทประกัน

ชีวิต ในฐานะที่กรรมการประกันภัย เป็นผู้รับผิดชอบกำกับดูแลการดำเนินกิจการของบริษัทประกันชีวิตในประเทศไทย

1.5 องค์ประกอบของวิทยานิพนธ์

บทที่ 1 บทนำ จะกล่าวถึงความสำคัญของปัญหา วัตถุประสงค์ ขอบเขตการศึกษา และผลที่คาดว่าจะได้รับ

บทที่ 2 ทฤษฎีและผลงานวิจัยอื่นๆที่เกี่ยวข้อง ในส่วนแรกจะกล่าวถึงกรอบความคิดทางทฤษฎี ได้แก่ การประหยัดจากขนาดเมื่อพิจารณาจากเส้นต้นทุนเฉลี่ยระยะยาว และทฤษฎีต้นทุน ในส่วนที่สองคือ ผลงานวิจัยอื่นๆที่เกี่ยวข้อง

บทที่ 3 ธุรกิจประกันภัยและประกันชีวิต ซึ่งจะกล่าวถึง ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับธุรกิจประกันภัยและประกันชีวิต รวมถึงสถานการณ์ของธุรกิจประกันภัย

บทที่ 4 วิธีการศึกษา จะกล่าวถึง แบบจำลองที่ใช้ในการศึกษา ตัวแปรและแหล่งที่มาของข้อมูล

บทที่ 5 ผลการศึกษา จะกล่าวถึง ผลการประมาณค่า ผลการศึกษาการประหยัดจากขนาด ผลการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการประหยัดจากขนาด และค่า Marginal Effect ของตัวแปรอิสระ

บทที่ 6 สรุปผลการศึกษา จะกล่าวถึง สรุปผลการศึกษา และข้อจำกัดในการศึกษา